

Svar från Naturskyddsföreningen Dalarna på remissen Energi- och klimatstrategi ”Tillsammans mot 2030”

Det är bra med mål, strategier och att följa upp dessa. Ska vi klara utmaningen vi har med klimatförändringar, biologisk mångfald och alla andra miljöfrågor så behövs något mer. Ett annat samhälle. Då räcker inte det som denna strategi för fram. Det mesta är bra, men inte tillräckligt. Naturskyddsföreningen Dalarna vill vara med och hjälpa till att få ett samhälle där dessa utmaningar är avklarade.

Viktigast:

Få stopp på användandet av fossila bränslen!

Minska användandet av energi.

Effektivisera användningen av all energi, inte minst av el.

Minska personbilsresandet

Konvertera bort elvärmen

Låt skog stå kvar och lagra kol

Utveckla kollektivtrafiken

Cirkulär ekonomi!

Ju mindre el vi använder desto färre elproduktionsanläggningar behöver byggas

Övriga synpunkter

Måste Dalarna vara självförsörjande på el?

Vilken/vilka är källorna på siffrorna i figurer och tabeller?

Figur 1: Hur kan de 4 första staplarna vara lika höga? Vad betyder * på 2015? Är fjärrvärme ett bränsle? Hur går denna figur ihop med Figur 5? Där är staplarna olika stora.

Växthusgaserna som det står om på t ex sid 8, är det alla växthusgaser? Inkl de biogena? De mest intressanta är ju de fossila, det borde förtydligas vilka som avses.

Utsläppshandeln: europeiska gemenskapen? Det är väl EU, eller? Hur kom den handlande sektorn in här? Och vad är det?

Figur 2: Vad hände med arbetsmaskinerna 2015? Har verkligen utsläppen av växthuslager, gaser minskat med 38% inom Transporter? Tabellen med siffror och % är lite förvirrande.

Tycker det saknas vad som avses med Negativa utsläpp.

Energiintelligent Dalarna borde ha som mål ett förnybart energisystem med så liten miljöpåverkan som möjligt. Att strategin inom EID är att möjliggöra grön omställning känns lite konstigt. Att målet kan vara att tillgodose den energi som en hållbar utveckling kräver är ett bättre mål.

Bra med sektorsfärdplaner!

Naturskyddsföreningen Dalarna

Det strategiska arbetssättet borde inbegripa att energieffektivisera först! Bästa kilowattimmen är den som inte behöver användas. Fokusera på att få bort elvärme, åtminstone direktel.

Att bli koldioxidneutralt till år 2045 innebär att all fossil energi har fasats ut, står det. Kolinlagring då? Kan inte det kompensera? Självklart vill vi att fossil energi ska bort, men kan inlagring aldrig kvitta mot utsläpp?

Det finns mål för 2045 för energi, men inte för 2030. Varför? För elenergi tvärtom, mål för 2030 men inte 2045. Andra punkten på Energi innebär väl att Dalarna är självförsörjande? Är det realistiskt att kapaciteten på elnäten redan 2027 kan ansluta större kunder?

Målet med 200 MW utjämning säger inte så mycket då man inte vet vad man jämför med.

Målet under konkurrenskraft som handlar om pris på fossilfri energi, hur ska vi i Dalarna kunna påverka det?

Fjärrvärmens behöver se sig om efter alternativ till biobränslen. Pris/Tillgång kommer säkerligen påverka negativt. Utnyttja solen mer, även som säsongslagring.

Viktigt att minska el för uppvärmning! Men hur? Inte bara att försöka styra med effektavgifter, utan konvertering skulle behövas. Men till vad? Bra med energilagring, men inte bara el i batterier utan också värme (vatten) i ackumulatortankar eller större varmvattenlager.

Bra med mer laddinfrastruktur men än viktigare att jobba med kollektivtrafiken så vi inte behöver så många personbilar.

Byggande och boende

På sidan 20 börjar plötsligt "Byggande och boende". Ska väl vara en av färdplanerna, men det skulle behövas nån introduktion innan. Nu börjar det bara helt plötsligt.

Figur 7 ser konstigt ut, liksom fig 8 och 9.

I övergripande mål i färdplanen står det "Värdekedjan...", vad betyder det? Står ju några punkter under men inte vad värdekedjan är för något.

Punkten om plast, är boendeavfall det samma som hushållsavfall?

"Tydligt" ökat resp minskat är ju inte speciellt tydligt...

Andelen "hus" med direktverkande el ska minska. Bra, men "hus" är det bostäder i stort? Är andelen kopplat till procent? Vore bättre med ett procentmål. Förslagsvis 20%. Eller räcker det med att ett hus har konverterats för att målet ska vara uppnått?

"Tydligt minskat" med eltopparna också luddigt. Hur mäta och när är det tydligt?

Produktion

Om målet om effektivare energianvändning är under omprövning så ska man väl inte negligera det?

Energiintensiteten behöver förklaras, vad visar den? Att det behövs mindre el för att göra produkter nu än för 15 år sedan? Är hög energiintensitet bra eller dåligt? Framgår inte.

Energi- och klimatrådgivningen har under en följd av år fått minskade anslag. Ska den kunna på något sätt vara avgörande så måste mer pengar skjutas till, av staten eller någon annan.

Transporter

För att nå målen inom transporter måste attraktiva transportsätt finnas som alternativ till bilen.

En kollektivtrafik som prioriterar korta resor, oavsett var man bor och inte missgynnar en del dalfolk (t ex Borlängebor). Se till att de yngre har större fördelar än idag av att åka kollektivt (även

Naturskyddsföreningen Dalarna

tåg). Prioritera mer cyklande. Det behövs mer resurser för beteendeförändringar, inte bara teknik! Det måste bli enklare för folk att ta alternativ till bilen.

Tabellen med laddstationer, vad räknas in där? Offentliga? Snabbladdare? I figur 11 räknas laddhybrider, som har fossilbränsle som komplement till elen, in där?

Tågresor behöver bli enklare att ta och även regionalt måste det tryckas på för att få till bättre underhåll på de sträckor som finns i Dalarna. Även jobba för nya järnvägar, t ex till Sälen, och upprustning av gamla som ligger i malpåse. Regionens och kommunernas bilparker måste också bli fossilfria, där finns mycket att göra.

Tåg och bussresor behöver synkroniseras så det går att ta buss/tåg när man vill åka iväg en helg. Idag saknas ofta buss på söndag kväll.

Jordbruk

Idag dikas väl inga nya marker som är organogena? (förklara det tidigt!). Prioritet för jord- och skogsbruk måste vara att inte använda fossila bränslen. För att minska andra utsläpp behövs ett annat jordbruk. Färre idisslare minskar utsläpp, men det kan också få negativa konsekvenser för biologisk mångfald. Därför bör de djur som inte är ute och betar först prioriteras bort.

Gödsellagringens utsläpp kan man också minimera. Vad ingår i Gödsellagring, användning, bete?? Användning av vadå? Hur påverkar bete utsläppen? Gräsmarker som betas är bra för kolinlagring, väl? Att minimera plöjning, användning av konstgödsel och bekämpningsmedel borde också premieras, d v s ekologisk odling. Det är en minuspost för Koldioxid mineraljordar, varför då? Hur? Vad menas?

Skogsbruk

Idag ökar inte längre inlagringen av kol i skogen. Träprodukterna tar inte upp kol, det gör träden, som i sin tur blir träprodukter som lagrar kolet. För att snabbt öka kolupptaget skulle avverkningen av skog behöva minskas. Nästan all skog tar upp mer kol än som släpps ut, även skyddad skog, för inte heller större delen av den skyddade skogen har "vuxit klart". Vi skulle med detta få en win-win-situation där mer skog står under längre tid, binder mer kol och samtidigt kan den bli mer till nytta för biologisk mångfald. Precis som det står i texten är det större klimatnytta kortsiktigt (och det är det just nu som är viktigast!) att låta träden stå. För att inte få så mycket kolavgivning efter avverkning bör det satsas mer på olika former av naturnära/hyggesfria metoder. Dessa är ju också skonsammare mot ekosystemet.

Konsumtion

Bra text om konsumtion. Köpa färre nya produkter, mer återanvända och recirkulera. Handla mer lokalt. Köpa mat och råvaror som kan odlas lokalt eller inom landet. Om vi ska gå från 7,2 till 1 ton så krävs ett helt annat samhälle!

Innovation

Innovation är viktigt, men inte för att vi ska ha nya produkter som fyller samma behov som befintliga. Vi behöver innovation för att klara att leva på mindre resurser, mer cirkulär ekonomi och använda mindre energi.

/Styrelsen för Naturskyddsföreningen Dalarna